Ministry of Higher Education and Scientific research

پەرتووکی کۆرس (Course Book)

بۆ وانەی : ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی

زانکۆی سەلاحەددین / هەولێر

کۆلێژی پەروەردەی مەخمور

بەش : زمانی کوردی

قۆناغی یەکەم: وەرزی یەکەم

بۆ ساڵی خوێندنی (٢٠٢٢-٢٠ ٢٣)

مامۆستای وانە :ئومێد عزیز مستەفا

ئیمە یل: umed.mstafa@su.edu.krd

کاتی وانە گوتنەوە لە پۆل :

یەك شەممە : چوار کاتژمێر

دووشەممە : دووکاتژمێر

گرنگی ئەدەبی فۆلکلۆر :

ئەدەبی فۆلکلۆر یەکێکە لەو بابەتە گرنگانەی، کە پێویستە قوتابی زانکۆ بیخوێنێت، تا لەنزیکەوە ئاشنایەتی لەگەڵ ئەم بابەتانە پەیدا بکات،کە پەیوەستن بە نەتەوەکەی (کورد) لە رووی هونەرو کەلتوور و ئەدەبی فۆلکلۆریکوردییەوە.

ئامانج لە خوێندنی ئەدەبی فۆلکلۆر:

ئامانج لە خوێندنی ئەم ئەدەبە ناساندنی فۆلکلۆرە بە قووتابیان و باسکردنی ئەو بابەتانەیە کە پەیوەستن بە لێکۆڵینەوە دەربارەی فۆلکلۆری کوردی و شارەزایی کردنی قووتابیان بە چەمك و دەربڕاوە تایبەتەکانی پەیوەست بەم بابەتە، کە مەبەست لێی شارەزا کردنی قوتابییە لە بنەما گشتییەکانی ئەدەبی فۆلکلۆر و ناساندنی وەك ئەدەبێکی سەربەخۆ و لەهەمان کاتدا پەیوەستدار بە لایەنەکانی ترەوە، هەروەها هاندان و ئاراستەکردنی قوتابی بەشێوەیەك کە هەوڵ بدات زیاتر و چاکتر ئاگادار بێت لەو توێژینەوەو لێکۆڵینەوانەی کە وەکو ئەرشیفێك رابردووی نەتەوەکەمان پێکدەهێنن.

رێگای وانە وتنەوە(طريقة التدريس):

بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانی گوتنەوەی ئەم بابەتە چەندین شێواز و رێگەی جیاجیا پەیڕەو دەکرێت، وەکو:

ڕێگای ئامادەکاری(طريقة المحاضرة):

ئەم ڕێگایە بۆ ڕونکردنەوەی چەمك و پێناسەکانی تایبەت بەم بابەتە پشتی پێ دەبەسترێت.

ڕێگای گفتووگۆ(طريقة المناقشه):

ئەم ڕێگایەش بۆ گفتوگۆکردن لەسەر بابەتەکەو هێنانەوەی نموونەی زیاتر لەلایەن قووتابیان و ئاڵوگۆڕکردنی بیروڕا لە نێوان مامۆستاو قووتابی بەکاردێت.

ڕێگای پرسینەوە(طريقة الاستجواب):

ئەم ڕێگایە بەکاردێت بۆ پرسیارکردن لە قووتابیان بە مەبەستی دڵنیابوون لەوەی تا چەند ئامانجەکان بەدیهاتووە لەکاتی وانە وتنەوەدا.

بێگومان بەکارهێنانی هەریەك لەم ڕێگایانەش بە پێی شێوازی وتنەوەی وانەکەو سروشتی بابەتەکەو بوونی سەرچاوەو هۆکاری پێویستی لەبەردەستدابوو دەگۆڕێت.

خۆئامادەکردنی قوتابیان لەهەر وانەیەکدا ، وەك ئەرکێکی سەر شانیان بە خوێندنەوەی پەرتووکی لەبەر دەستدا بووی پرۆگرامی بڕیاردراو و خوێندنەوەی سەرچاوەی تری تایبەت بە بابەتەکانی وانەکە. بەمەبەستی دروستکردنی بازنەی گفتوگۆ لەناو پۆلدا و گۆڕینەوەی ڕا و بۆچوونەکانیان. تاوەکو وانەکە بەشێوەیەکی باش بەڕێوە بچێت و زۆرترین قوتابییان تێیدا سوود مەندبن، دەبێت قوتابییان هەوڵبدەن لەنەهاتن دوور بکەونەوەو، بەشێوەیەکی ڕێك و پێك ئامادەی وانەکان بن و پابەندی دەوامکردن بن. ئەو سەرچاوانەش کە گرنگن و پێویستن بییا نخوێننەوە، لەگەڵ ڕاڤەو شیکردنەوەی مامۆستا و گفتوگۆی نێوان قوتابییان و مامۆستا تێبینییەکان لەلای خۆیان تۆمار بکەن ، کەواتە تێبینی وانەکان (محازرەکان) و ئەو تێبینییانەی ، کە مامۆستا لەمیانەی ڕاڤەی وانەکاندا پێشکەشیان دەکات ، زیاتر بۆ پاڵپشتیکردنە نەك وەك جێگرەوەی نووسینەوە لە پەراوەکان (واتە : جگە لەوەی کە لە پاوەر پۆینت نووسراوە، دەبێت قوتابی تێبینییەکانی خۆشی لە (پەڕاوەکە) تۆماربکات) ، بەئامادەکراویی بێتە ناو پۆلەکە. ئەمانە گشتیان بنەمای

سەرکەوتنی وانەکانی بابەتەکەن.جگە لەمانە دەبێت قوتابیان سەرو باسێك سەبارەت بە وانەکە یان ئەو بابەتانەی نزیکن لەم وانەیە ئامادە بکەن ، پاشان لە ناو پۆلدا پێشکەشی بکەن و گفتوگۆ بکرێت، بەگویرەی ئەوکاتەی لەبەردەست دایە.

هۆیەکانی روونکردنەوە:

بەکارهێنانی تەختەی نووسین و (پاوەرپۆینت) ماجیکی ڕەنگاوڕەنگ بۆ خستنە رووی ناونیشانە سەرەکییەکانی بابەتەکان و نموونەکان و پێناسەو پوختەو دەرئەنجامەکان و وێنە رەش و سپی و رەنگاوڕەنگەکان و ئامادەکردنی هەندێ کتێب و سەرچاوە بە پێی پێویستی بابەتەکە.

پرۆگرامی بابەتی ئەدەبی فۆلکلۆر \ کۆرسی یەکەم:

ـ ئەدەبی میللی.

-چەند سەرنج و بۆچوونیك.

-جیاوازی نیوان ئەدەبی میللی و ئەدەبی فۆلکلۆر.

- نموونە لە هۆنراوەی میللی

-(فەقێ تەیران، عەلی بەردەشانی،مەلابرایمو قانیعو...).

-ئەدەبی فۆلکلۆر

-چەمك و زاراوەی ئەدەبی فۆلکلۆر.

- چەند پێناسەیەك بۆ ئەدەبی فۆلکلۆر.

- تایبەتمەندیەکانی ئەدەبی فۆلکلۆر .

- ریشەی ئەدەبی فۆلکلۆر.

- ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی.

-بەشەکانی ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی.

١- ئەفسانە

٢- داستان کەبریتیەلە :

أ-قارەمانیەتی

ب- دڵداری

٣- سەرگوزەشتە(چیرۆك) کە بریتییە لە :

أ-چیرۆکی ئاسایی(کۆمەڵایەتی، دڵداری، ئاینی و...).

ب- چیرۆکی پروپووچ

٤- گۆرانی

٥- پەندی پیشینان و قسەی نەستەق

٦- گاڵتەو گەپ

٧- مەتەڵ

سەرچاوەکان :

١- ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی، عیززەدین مستەفا رەسول،بەغداد، ١٩٧٠.

٢- ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی،کامەران موکری(محەمەد ئەحمەدتەها)،بەشی یەکەم،١٩٨٤م.

٣- ئەدەبی فۆلکلۆری کوردی،شوکریە رەسول ئیبراهیم، بەشی دووەم، زانکۆی سەلاحەددین، ١٩٨٤م.

٤- لە فۆلکلۆری کوردیەوە، نوری عەلی ئەمین، ...؟

٥- فۆلکلۆری کوردی، رەمزی قەزاز، داستانی دوو پاڵەوان، ١٩٦٩م.

٦- گەنجینەی فۆلکلۆری کوردی، محەمەد مەلاکەریم،کۆمەڵێك لاوك و پەیام، بەغداد، ١٩٦٨م.

٧- فۆلکلۆری کوردی، محەمەد ووردی، بەشی یەکەم و دووەم، ١٩٦١م.

٨- داستانو گۆرانی لە فۆلکلۆری کوردی، عومەر شیخەڵادەشتەکی، هەولیر، ١٩٧٨م.

٩- پەندی کوردی، عومەر شیخەڵادەشتەکی، هەولیر، ١٩٧٢م.

١٠- پەندی پیشینان، شیخ محەمەدی خاڵ، سلیمانی، ١٩٧٠م.

١١-الادب الشعبی، احمدرشدی صالح، القاهره، ١٩٧١م.

١٢-اشكال التعبیر فی الادب الشعبی، نبیله ابراهیم، دار نهضة مصرللطبع و النشر، القاهرة.

١٣-الفولكلور، قضاياه وتأريخ، یوری سوكولوف،ت:حلمی شعراوی و عبدالحمید حواس، مصر،١٩٧١م.

١٤-قاموس مصطلحات الأثنولوجیاو الفولكلور

١٥-الواقعیة في الدب الكردی، عزالدین مصطفی رسول،بیروت،١٩٦٦.

١٦- فولكلور و تاریخ كرد، اسماعیل شمس، كتابانه تخصص ادبیات، قم، ایران، ١٣٩٣.

١٧-فولكلور كردی، ادبیات شفاهی، عبدالكریم سروش، انتشارات دیروك،١٣٩٨.

١٨-آهنگهای فولكلور كردی،جلال رحیمی،جلد دوم،انتشارات مولف، ١٣٩١.

سەرچاوەی پێویستیی لەبەردەستدابوو :

پێویستە قوتابی هانبدرێت ، بۆ گەڕان بەدوای هەر سەرچاوەیەکی تر کەوا یارمەتیان بدات بۆ باشترکردنیان لە خوێندنەوە ، لە نووسین ، گوێگرتن و قسەکردن ، زیاتر تێگەیشتنیان لەبابەتەکانی وانەکە.

نمرەدانان :

پێویستە فێرخوازان تاقیکردنەوەیەك ئەنجام بدەن ، کە (٣٠) نمرەی لە سەر دەبێت ، دواتر لە ڕۆژانە چەند تاقیکردنەوەیەکی تر ئەنجام دەدەن کە (١٠) نمرەی لەسەر دەبێت و ئەنجامی هەردوو تاقیکردنەوەکە کۆ دەکرێتەوە ، کە دەکاتە (٤٠) نمرەو ، تاقیکردنەوەیەکیش لە کۆتایی کۆرس ئەنجام دەدرێت، (٦٠) نمرەی لەسەر دەبێت و لە گەڵ (٤٠) نمرەکەی کۆششی ساڵانەدا کۆدەکرێتەوە .

کەواتە نمرەی گشتی کۆرس بەم شێوەیەی خوارەوە دابەش دەکرێت :

ـ تاقیکردنەوەی یەکەم (٣٠) نمرە

ـ هەڵسەنگاندنی ڕۆژانە (١٠) نمرە ، کە سێ کیوز یان زیاترئەنجام دەدرێت.

ـ تاقیکردنەوەی کۆتایی کۆرس (٦٠) نمرە .

-ئه نجامی کۆرسی یەکەم لەسەر (١٠٠) نمره

تێبینی : بەشێوەیەکی گشتی دەتوانرێت گۆڕانکاری بکرێت لە هەر کاتێك ئەگەرهاتوو پێویست بکات بە ئاگاداربوونی قوتابیان .